

Kunnskapsdepartementet

Forslag til ny forskrift om godskriving og fritak - hørings svar fra UiT Norges arktiske universitet

Vi viser til Kunnskapsdepartementets brev av 13.7.2018 hvor universitetet inviteres til å gi høringsuttalelse om forslag til ny forskrift om godskriving og fritak etter universitets- og høyskoleloven § 3-5. En intern høring er gjennomført ved våre enheter. På denne bakgrunn gis følgende innspill fra UiT Norges arktiske universitet.

Overordnet tilbakemelding

Godskriving og fritak er komplekse saksområder, og etter vårt syn inkluderer ikke departementets høring alle de områder som bør klargjøres. Det bør vurderes å utarbeide utfyllende merknader til forskriften.

Innpassing av deler av emner

I høringsbrevet kapittel 1.1 og i forslag til ny forskrift § 2a) benyttes det formuleringer som «innpassing av beståtte fag, emner, eksamener og prøver». Disse formuleringene oppfattes å stå i motsetning til vurderingene senere i kapitlet hvor det omtales læringsutbytter og studiepoeng - som der knyttes til emner og studieprogram, men ikke til eksamen. Siden beståtte eksamener og prøver omfattes, fremstår det som uklart hvorvidt en kan få godskrevet deler av emner. I brev av 20. april 2006 fra Kunnskapsdepartementet angis det at «obligatoriske innleveringer i forkant for eksamen faller inn under begrepet forprøver» og derfor i de fleste henseender er å betrakte som eksamen. Sett i sammenheng med formuleringen i høringsbrevet om godskriving og fritak, kan dette oppfattes slik at obligatoriske arbeidskrav skal kunne godskrives og gis fritak for deler av et emne. Med andre ord kan det virke som høringsbrevet og forslaget til forskrift legger opp til at en student som har beståtte arbeidskrav og/eller eksamensdeler, ikke nødvendigvis hele emnet, skal kunne fritas fra eventuelle tilsvarende deler av et emne på en annen institusjon. Dette vil også innebære at studentene kan ha oppnådd deler av læringsutbyttet på en institusjon og at disse kan oppfylle deler av læringsutbyttet på andre institusjoner i en vurdering om godskriving. Hvordan studentene i slike tilfeller skal kunne dokumentere at deler av emner er fullført og bestått, er også en problemstilling da karakterutskrift som regel ikke utstedes uten at hele emnet er bestått.

Denne uklarheten i departementets høringsbrev understøttes av at det ikke er brukt tilsvarende formuleringer i høringsbrevets kapittel 1.2 om fritak. Her omtales «studieprogram» og «emner» som de enheter det kan gis fritak fra. Tilsvarende gjelder i forslag til forskrift § 2b).

Det bør på denne bakgrunn avklares om de ulike omtalene er gjort bevisst for å tydeliggjøre faktiske forskjeller, eller ikke.

Vurderinger knyttet til faglig nivå

I høringsbrevet kapittel 2.5.2 redegjøres det for vurderinger knyttet til rammeplanstyrte videreutdanninger og hvordan disse eventuelt kan inngå som del av mastergradsstudier. Her synes det å forutsettes at videreutdanning basert på oppnådd bachelorgrad uten videre kan innpasses som del av et mastergradsprogram. Det savnes imidlertid en mer generell drøfting av hvordan nivåer i utdanningssystemet skal vurderes i forhold til hverandre. Det gjelder for eksempel i hvor stort omfang utdanning fra fagskoler (nivå 5) skal kunne innpasses i bachelorgrader (nivå 6), og tilsvarende når det gjelder utdanning på nivå 6 som del av nivå 7. For eksempel om et emne fra siste studieår på et 4-årig bachelorprogram skal kunne innpasses som del av en mastergradsutdanning. Innen ingeniørutdanning har det i mange år vært jobbet systematisk med godkjenning av utdanning fra nivå 5 i utdanning på nivå 6. For andre typer utdanninger mangler en vurdering av i hvor stor utstrekning utdanning på et nivå i kvalifikasjonsrammeverket kan godkjennes på et høyere nivå i rammeverket. Det kan tenkes at dette i alle tilfeller må vurderes fra sak til sak, men Kunnskapsdepartementets vurderinger av rammeplanstyrte videreutdanninger kan oppfattes som begynnelsen på noe som burde vært tatt videre for andre typer utdanninger og nivåer.

Forskriften må gi tilstrekkelig rom for vurderinger av alle faglige krav

UiT er naturligvis enig i at læringsutbyttet som er fastsatt for det enkelte studieprogrammet eller emnet må være dekket for å kunne godskrive eller gi fritak. For rammeplanstyrte utdanninger er det imidlertid flere krav som det også må tas hensyn til. De enkelte utdanningsinstitusjonene utvikler egne fagplaner med grunnlag i rammeplanen, men disse fagplanene kan variere betydelig både når det gjelder utforming av teori- og praksisemner, hvordan den faglige progresjonen er lagt opp gjennom studieløpet, praksisstudienes gjennomføring, varighet og innhold, og så videre. I rammeplanstyrte utdanninger er det heller ikke gitt at det finnes alternative emner som kan inngå dersom en student får godskrevet et læringsutbytte, men ikke studiepoengene. Ved godskriving og fritak er det dermed avgjørende at både læringsutbyttet i den enkelte fagplan og kravene i den nasjonale rammeplanen er oppfylt.

Det må også gis tilstrekkelig rom for vurderinger med henblikk på om eldre emner i realiteten fyller kravene til oppdatert kunnskap. Med sykepleieutdanningen som eksempel har både sykepleierrollen og kompleksiteten i pasientenes sykdomsbilder endret seg betraktelig gjennom årene. Et i utgangspunktet likelydende læringsutbytte kan dermed forstås ulikt og innlemme ulike krav avhengig av når det er fastsatt. Når det i fagplan for bachelor i sykepleie 2005 står at «...studenten kan vurdere pasientens tilstand og iverksette handlinger som reduserer ubehag, forebygger negativ utvikling og bidrar til å øke pasientens opplevelse av velvære,» vil dette fordre helt andre kunnskaper og omfatte en betydelig endret pasientgruppe i 2018 enn hva det gjorde i 2005.

På denne bakgrunn er det viktig at forskriften sikrer at det gis tilstrekkelig rom for at alle faglige krav kan hensynstas i de faglige vurderingene som skal gjøres ved godskriving og fritak.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Når det gjelder økonomiske og administrative konsekvenser, framstår departementets vurderinger som forenklet. I og med at det er emner og tilhørende læringsutbytter som må vurderes i begge tilfeller, er det antall emner og læringsutbyttebeskrivelser samt hvor like/ulike disse er institusjonens egne emner som er bestemmende for arbeidsbelastningen. Slik sett kan det i noen tilfeller være enklere å vurdere fritak enn godskriving. Vurdering om godskriving og fritak, for

eksempel i rammeplanstyrte utdanninger, er en kompleks oppgave og det kan derfor ikke generaliseres slik det gjøres i høringsnotatets kapittel 3 på den måten at godskriving i alle tilfeller er enklere enn fritak. Departementets konklusjoner er imidlertid korrekte i og med at endringene er presiseringer av gjeldende rett. Dersom det faktisk er ment at det skal kunne gis fritak for deler av emner helt ned på et detaljeringsnivå som obligatoriske arbeidskrav, vil resonnementene i høringsbrevet kapittel 3 om økonomiske og administrative konsekvenser likevel ikke samsvare med virkeligheten.

Språk

UiT støtter at det foreslås unntak også for rammeplanstyrte studier, men er av den oppfatning at betydningen vil fremstå som klarere dersom bestemmelsen formuleres i to setninger; én for fellesgrader og én for rammeplanstyrte utdanninger.

Definisjonen av godskriving i foreslått § 2a) er omstendelig, kan virke mer forvirrende enn oppklarende, og tilfredsstillende ikke kravene til en god definisjon i og med at begrepet defineres ved å bruke begrepet «godskrive». Med andre ord defineres godskriving ved hjelp av begrepet godskrive. Denne definisjonen bør bearbeides både språklig og innholdsmessig. Det samme gjelder §2 b) hvor fritak defineres ved hjelp av begrepet fritak.

Foreslått § 3 mangler punktum i slutten av siste setning.

Foreslått § 4 har punktum i stedet for komma ved starten av første tilføyelse. I samme paragraf kan ordet «nye» være overflødig i og med at det er presisert i forslaget at studiepoengene må være produsert etter fullføring av forrige grad.

Vennlig hilsen

Jørgen Fosslund
universitetsdirektør

Heidi Adolfsen
studiedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur